

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRIK , 1919-20, s. 178. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591133943280/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

Natur indgroet som *Cæsar* og *Pompeji* hos *Lucanum*⁵⁾:

— — *Cæsar* kan sin *Overmand* ej taale,
Pompejus heller ej sin *Ligemand* — —,

og at han for sin *Del* ej dømt anderledes om disse end *Palæmon* om *Menalca* og *Damoetas*⁶⁾:

I Begge lige fuldt fortjene Kalven ej — —;

at Italienerne ganske vist have en skarp, men ofte ugudelig og udædisk Forstand; at Franskmandene skrive lystigt og lærd, men ogsaa i mange Maader letfærdigt; at Englænderne philosophere ypperligt, men ogsaa stundom naragtigt baade i de guddommelige og i de naturlige Sager; at Tyskerne og Hollænderne vel ere store Skrivere som *Augustinus* eller *Varro*, men ikke sjælden store Smørere som *Didymus*⁷⁾; at et Folks Hæder ej kan vurderes efter dennes eller hins Skarpsindighed, saasom den vise *Anacharsis*⁸⁾ er fød hos de dorske *Scyther*, og heller ikke efter medfødt Art, saasom *det er ej Væggene, ej Stedet, hvor man er uddat af Moders Liv, som forhverve een Visdom*⁹⁾; at ingen uden en lidet forstandig og i de boglige Kunsters Historie uforfaren Mand er uvidende om, at hverken mangler Norden lige fra *Saxonis*¹⁰⁾ Tider ypperlige Hoveder, ikke heller kan de gode Hoveder undvære Norden; at vor Tids Skæbne er denne, at vor Flid ej kan gøre sig bekendt, fordi Boghandleres og Bogtrykkeres Tjeneste (hvilke ere saa at sige de Lærdes Hænder) hinker ynkelig hos os; at vi ganske vist

ikkun sende faa *Historieskrifter* ud iblandt Folk, men alle paa sømmelig Vis, tagende Hæder og Gudsfrugt i Agt overensstemmende med Dyden, saa at enhver ærlig Mand i disse — ligesom enhver retskaffen *Lacedæmonier* i *Agasilai* ringe *Legerne*¹¹⁾ — vurderer Dyden og ikke Massen; at de lærde Nordboer navnlig kunne rose sig deraf, at de lære de stortalende og hoffærdige Udlændinge Beskedenhed, kræve Fred, stilfærdigt med heroisk Sagtmodighed taale Uret, ikke paaføre *Andre* *Fribytterkrige*, men, naar saadanne paaføres dem selv, ere i Stand til mandeligt at afværge dem, om saa behøves; at de hverken misunde noget Folkeslag eller yppe *Trætte* om Rang, ikke mønte paa noget nyt indenfor Kirken, og ere Naturen al mulig Tak skyldige.

Da disse *Ambassadeurernes* Taler vare endte, hvilke havde fyldt mit Sind med utrolig Moro, rejste man sig, og *Magisteren*, som var *Dommer*, skred til at berømme ham, som tyktes at have talt Nordens Sag lige saa godt som beskedent og forstandigt. Men da jeg blev adspurgt om min Mening om denne skrømtede Strid og Skærmydsel, tilkendegav jeg, at den havde haft en mærkelig Virkning paa mig, og tillagde dette Udraab, at *Europæ lærde Borgere* ere sammenholdte af det litteraire *Landsmandskabs* *Baand*, have samme Øvrighed og samme Love og nyde fælles *Borgerskabs* Ret, og at derfor de Folk gøre sig saare ilde fortjente af Naturen og te sig som Børn, ja ere fra deres Vid, hvilke tykkes sig selv at være de eneste fornemme